

..... pieczęćka WKK										
	Kod ucznia									
			-			-				
	Dzień		Miesiąc		Rok					
DATA URODZENIA UCZNIĄ										

**KONKURS POLONISTYCZNY
DLA UCZNIÓW
SZKÓŁ GIMNAZJALNYCH**

/etap rejonowy/

Drogi Uczniu,

witaj w II etapie konkursu polonistycznego. Przeczytaj uważnie instrukcję zanim przystąpisz do pisania.

<ul style="list-style-type: none"> • Sprawdź, czy arkusz konkursowy zawiera 16 stron. Ewentualny brak zgłoś Komisji Konkursowej. • Zadania czytaj uważnie i ze zrozumieniem. • Dbaj o czytelność pisma i precyzję odpowiedzi. • Nie używaj korektora. • Odpowiedzi do zadań wpisuj w wyznaczone miejsca w teście. • Oceniane będą tylko odpowiedzi, które zostały umieszczone w miejscu do tego przeznaczonym. • Pracuj samodzielnie. <p>Życzymy powodzenia!</p>	<p>Czas pracy:</p> <p>120 minut</p> <p>Za rozwiązanie wszystkich zadań można otrzymać łącznie</p> <p>42 punkty</p>
--	--

Czytaj uważnie polecenia zapisane w kolejnych zadaniach i je wykonuj. Wybierz poprawną odpowiedź w zadaniach zamkniętych lub zapisz ją starannie w zadaniach otwartych. Pomyłki przekreślaj. Powodzenia!

W labiryncie pytań, czyli o udawaniu Greka

Tekst I

Kazimiera Iłakowiczówna - O Boże...

O Boże!...

Najpierw jechali długo,
wieziono ich wiosenną szarugą.
... Ilu ich było? Dwa? Pięć? Osiem? Dwanaście tysięcy?...
Pamiętamy ich zbrojnych i hojnych,
pamiętamy młodziutkich przed wojną...
O Boże... Nie myśleć więcej!
Każdy dzień ma swoją pracę,
a tamto - nie powraca.
... A jednak...
O czym myślał, zanim umierał
za szeregiem walący się szereg?
Będziemy kiedyś wiedzieli,
skoro już wyszli spod ziemi.
Ktoś ocalony cudem,
ktoś schowany przypadkiem w rowie
straszliwą opowieść opowie:
czy szarpały ich ręce brudne?
czy poszli na rzeź bez oporu?
czy konali wiosennym wieczorem?
czy zabito ich w mroźne rano?

O Boże...

Czy im
się pożegnać dano?
Czy do końca, aż kat wystrzelił,
o niczym nie wiedzieli?
Jeden był jedynak u matki,
a drugi u ojca ostatni;
a trzeci popełnił zbrodnię
i jeszcze jej nie zamodlił.
U czwartego synek i żona,
piątemu - wielkość sądzona...
... Jak to być może?
a katów przecie także Pan Bóg stworzył...

O Boże,

który w jaskółce mieszkasz, co obłoki mija,
i w jastrzębiu, co w locie jaskółkę zabija,
w kwiatuszku - wypieszczonym w cieniu leśnych malin,
i w tych, co i maliny, i kwiat podeptali...
... Który zlatujesz ogniem w pędzącym pocisku
i w mózgu świecisz, co od ciosu się rozpryska...
... Który jesteś - i to mnie zdumiewa najwięcej -
jednocześnie w Polaku, Moskalu i Niemcu...

O Boże,

z tej wichury, co pali pół świata,
zstąp i zamieszkaj, błagam Ciebie, nie w dzieciach, nie w
kwiatkach,
nie w czystych duszach, ani w jasnych wodach, ale w sercach
katów!

(Kazimiera Iłakowiczówna, *O Boże...*, [w:] *Poezja odzyskana. Antologia poezji polskiej 1939-1989*, oprac. wybór i wstęp Irena Szypowska, WSiP, Warszawa 1992, s. 33-35)

Zadanie 1. (0-6)

A. (0-2) Sporządź krótką notatkę (około 6 zdań), w której odpowiesz na następujące pytanie: O czym z życia pomordowanych na Wschodzie podmiot liryczny „pamięta”, co „wie”, a co „pozostaje bez odpowiedzi”?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

B. (0-1) Które wydarzenie z okresu II wojny światowej najprawdopodobniej stało się powodem napisania tego tekstu? Swoją odpowiedź uzasadnij przykładami z wiersza.

.....

.....

.....

.....

.....

C. (0-3) **Za pomocą wybranych przez siebie argumentów (znajdujących uzasadnienie w treści wiersza) postaraj się udowodnić następujące tezy:**

Pytanie „Jak to być może?” oraz wielokrotnie powtórzony zwrot „który...?” zaświadcza o głębokim pragnieniu zrozumienia obecności zła w świecie.

.....

.....

.....

.....

Pierwsza część wiersza ma charakter lamentu.

.....

.....

.....

.....

Druga część tekstu ma charakter litaniijny.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 2. (0-4) Na podstawie treści *Kamieni na szaniec* Aleksandra Kamińskiego oceń, czy poniższe stwierdzenia są prawdziwe czy fałszywe. Zaznacz znakiem X właściwą odpowiedź. Przy stwierdzeniach prawdziwych podaj uzasadnienie swojej opinii.

stwierdzenie	prawda	fałsz	uzasadnienie
1. <i>Kamienie na szaniec</i> możemy zaliczyć do literatury faktu			
2. Utwór ten stanowi przykład powieści sensacyjnej			
3. W <i>Kamieniach na szaniec</i> odnajdziemy cechy charakterystyczne dla opowieści			
4. Utwór ten przypomina w niektórych fragmentach reportaż			
5. W <i>Kamieniach na szaniec</i> odnajdziemy również fragmenty przypominające gawędę harcerską			

Tekst II

Tren X

Orszulo moja wdzięczna, gdzieś mi się podziąła?
W którą stronę, w którąś się krainę udała?
Czyś ty nad wszytki nieba wysoko wniesiona
I tam w liczbę aniołków małych policzona?
Czyliś do rajy wzięta? Czyliś na szczęśliwe
Wyspy zaprowadzona? Czy cię przez teskliwe
Charon jeziora wiezie i napawa zdrojem
Niepomnym, że ty nie wiesz nic o płaczu mojem?
Czy, człowieka zrzuciwszy i myśli dziewicze,
Wzięłaś na się postawę i piórka słowicze?
Czyli się w czyściu czyścisz, jeśli z strony ciała
Jakakolwiek zmazeczka na tobie została?
Czyś po śmierci tam poszła, kędys pierwej była,
Niżes się na mą ciężką żalność urodziła?
Gdzieśkolwiek jest, jeśliś jest, lituj mej żalności,
A nie możesz li w onej dawnej swej całości,
Pociesz mię, jako możesz, a staw' się przede mną
Lubo snem, lubo cieniem, lub marą nikičemną!

Zadanie 3. (0-3) A.(0-2) **Wskaż przykłady dwóch motywów mitologicznych występujących w wierszu. Wyjaśnij ich znaczenie.**

motyw mitologiczny.....

znaczenie.....

.....

.....

motyw mitologiczny.....

znaczenie.....

.....

.....

B. (0-1) Zinterpretuj słowa: „Gdzieśkolwiek jest, jeśliś jest, lituj mej żalności”.

.....

.....

.....

.....

Tekst III

Obietnice poety

Przez wiele lat obiecywałem Mamie trzy rzeczy: że zaproszę ją do Krakowa, że pokażę Zakopane i góry, że pojedę z Mamą nad morze. Mama nie zobaczyła nigdy w życiu Krakowa. Nie widziała ani Krakowa ani gór (z Morskim Okiem w środku) ani morza. Nie dotrzymałem obietnic... Minęło od śmierci Mamy prawie pół wieku... (zresztą przestaję się interesować kalendarzem i zegarem). Czemu Jej nie zawiozłem do Krakowa i nie pokazałem Sukiennic, kościoła Mariackiego, Wawelu... Wisły.

No tak! Syn mieszkał w Krakowie...młody „obiecujący” poeta... i ten poeta który tyle wierszy napisał dla matki i tyle wierszy dla wszystkich matek... nie przywiózł Mamy do Krakowa w roku 1947 ani w 1949... Nigdy mi nie przypominała, nie robiła wyrzutów.

Mama nie widziała Warszawy. Mama nigdy nie leciała samolotem, nie płynęła statkiem. Nigdy nie byłem z Mamą w cukierni, w restauracji, w kawiarni, w teatrze, operze... Ani nawet na koncercie... byłem poetą... Napisałem poemat *Opowiadanie o starych kobietach*, napisałem wiersz *Stara chłopka idzie brzegiem morza*... Nie zawiozłem Mamy nad morze... nie usiadłem z nią nad brzegiem, nie przyniosłem muszelki albo bursztynowego kamieszka. Nic... i ona nigdy nie zobaczy morza... i nigdy nie zobaczę jej Twarzy i oczu i uśmiechu kiedy patrzy na morze... poeta. Czy poeta to człowiek, który pisze z suchymi oczami treny, bo musi dobrze widzieć ich formę? Musi całe serce włożyć w to, aby forma była „doskonała”...? Poeta, człowiek bez serca? (...)

I nie mam nawet tej pociechy, że Mama na tamtym świecie idzie przez Planty, przez Kraków, na Wawel... Czy w „niebie” jest morze nad którym siedzą nasze Matki w biednych salopkach, płaszczach, starych pantoflach i kapeluszach?... ale i teraz piszę – z suchymi oczami – i „poprawiam” te moje żebracze treny...

(Tadeusz Różewicz, *Obietnice poety*, [w:] tegoż, *Matka odchodzi*, Wydawnictwo Dolnośląskie, Wrocław 2000, s. 8-9)

Zadanie 4. (0-2) Oceń postawę poetów (Jana Kochanowskiego i Tadeusza Różewicza). Posłuż się podkreślonymi w tekście pytaniami. Stwórz spójną wypowiedź.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 5. (0-2) Podaj przykłady czterech filozoficznych pytań/hipotez interpretacyjnych, które nasuwają się czytelnikowi po lekturze ballady *Dusiołek* Bolesława Leśmiana.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 6. (0-1) Jeden z wierszy Czesława Miłosza nosi tytuł *Unde malum*, co znaczy...

- a) zatrute jabłko
- b) poetycki dialog
- c) masz odpowiedź
- d) skąd zło

Zadanie 7. (0-1) Słowa: „Świat stoi na oszustwie, a życie jest złudzeniem. Dusza jest także złudzeniem. Trzeba mieć jednak tyle rozumu, by umieć rozróżnić złudzenia rozkoszne od przykrych. W moim hypocaustum każę palić cedrowym drzewem posypywanym ambrawą, bo wolę w życiu zapachy od zaduchów”, „Muszę to rozumowanie powtórzyć naszej miedzianobrodej małpie, uważam bowiem, że w dialektyce dorównam Sokratesowi. Co do kobiet, zgadzam się, że każda posiada trzy lub cztery dusze, ale żadna nie ma duszy rozumnej”, „Możesz mnie, boski, skazać na śmierć, jeśli ci zawadzam, ale mnie nią nie strasz, bo bogowie najlepiej wiedzą, czy się jej boję” – wypowiada w *Quo vadis* Henryka Sienkiewicza...

- a) Petroniusz
- b) Winicjusz
- c) Klaudiusz
- d) Tygellin

Tekst IV

„No więc babka wierzyła w duchy. I to nie żadną tam strachliwą albo wyrozumowaną wiarą, jaką zyskuje się dzięki okazjonalnym kontaktom z zaświatami, dzięki snom albo przywidzeniom – nie nic z tych rzeczy (...). Oto wracając letnim wieczorem od jednej ze swoich licznych ciotecznych siostr, widziała babka białą postać pomiędzy kopkami zboża. Ni to człowiek, ni to zwierz, biegł miedzą na dwóch, to na czterech nogach, wyraźny w świetle księżyca, lecz wcale nie materialny.

Innym razem, po śmierci bliskiego krewnego, widziała, jak nieboszczyk wchodzi do kuchni, skrzypią drzwi, a gość zagląda do wszystkich szuflad i szafek kredensu, a potem odchodzi, nic ze sobą nie zabierając. (...) Babka przechodziła nad tym do porządku dziennego. W ogóle istniał dla niej chyba jeden niepodzielny porządek zdarzeń tak samo realnych i tak samo uprawnionych.

Gdy w nieruchome, bezwietrzne popołudnie pojawiała się na polu miniaturowa trąba powietrzna, porywająca snopki, babka po prostu robiła znak krzyża, odprowadzała zjawisko wzrokiem i na powrót zabierała się do pracy. Wszak to tylko Złe manifestowało swoją obecność pod jedną z wielu postaci. (...)

Niebawem umrą ostatnie babki, które na własne oczy oglądały świat duchów. Oglądały z wiarą i spokojem, oczywiście z lękiem też. Żywa, istniejąca nadprzyrodzona rzeczywistość odejdzie wraz z nimi.

(Andrzej Stasiuk, *Babka i duchy*, [w:] tegoż, *Grochów*, Wydawnictwo Czarne, Wołowiec 2012, s. 7-15)

Zadanie 8. (0-2) Spośród wymienionych cech literatury wybierz te, które mogą charakteryzować również romantyczne postrzeganie świata przez tytułową bohaterkę opowiadania Andrzeja Stasiuka. Wybrane cechy podkreśl.

**Racjonalizm Ludowość Utylitaryzm i dydaktyzm Irracjonalizm Tajemniczość Mesjanizm
Dominacja uczuć nad rozumem Fantastyczność i cudowność Manieryzm Parnasizm**

Zadanie 9. (0-2) Odwołując się do treści fragmentów *Historii filozofii po góralsku* Józefa Tischnera, poświęconych Sokratesowi /Jędrusiowi Kudasikowi/, odpowiedz na pytania

A. Jaką wersję zakończenia historii życia Sokratesa przedstawiają górale i dlaczego nie mogą przystać na tradycyjną, grecką?

.....
.....
.....
.....
.....

B. W jakim celu ks. Józef Tischner, wykształcony i znany filozof, stylizuje tekst na gwara podhalańską?

.....
.....
.....
.....
.....

Zadanie 10. (0-1) **Wskaż poprawne formy.**

- a) Kogo to jest?
- b) Czyje to jest?
- c) Czyj jest ten samochód?
- d) Kogo jest ten sweter?

Tekst V

Kto?

Kto formuje z chmur
ten kształt, jakby smocze łby?
Kto zrywa z domu dach
Jak skalp, pozbawia okna szyb?

Kto piorunom ostrzy groty?
Kto z impetem nimi miota?
Kto przejrzyste kule gradu
Ciska z pasją w maszty statków?

Kto jęzorami fal
Zlizuje palmy z brzegów wysp?
I na rozkaz czyj
Dusze wyskakują z ciał?

Kto piorunom ostrzy groty?
Kto z impetem nimi miota?
Kto przejrzyste kule gradu
Ciska z pasją w maszty statków?

(Katarzyna Nosowska, *Kto?*, (album CD Nosowska, 8, Supersam Music, 2011)

Zadanie 11. (0-3) **Katarzyna Nosowska w swoim tekście stawia pytania o odpowiedzialność Boga za istnienie zła w świecie. Spróbuj, posługując się stylem artystycznym, napisać tekst składający się z sześciu pytań o Osobę/Boga/Absolut/Naturę, której zawdzięczamy istnienie dobra i piękna w otaczającej nas rzeczywistości.**

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 12. (0-2)

A. (0-1) Napisz ogólną charakterystykę (4 zdania) Rzymian przedstawionych w *Quo vadis* H. Sienkiewicza oraz w kompozycji obrazu H. Siemiradzkiego *Pochodnie Nerona*.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

B. (0-1) Jakie przesłanie zawierają wspomniane dzieła?

.....

.....

.....

.....

Zadanie 13. (0-1) Wyjaśnij, na czym polega „przewrotność” tytułu oraz sposobu opowiadania o Holocauście/Shoah w filmie Roberto Benigniego *Życie jest piękne*.

.....

.....

.....

.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Brudnopis

A series of horizontal dotted lines spanning the width of the page, providing a guide for handwriting practice or as a template for a rough draft.

